

Geannoteerde agenda

Directeurenoverleg Jeugd G4-Rijk

Vrijdag 15 mei, 10:30-12:00

GoTo Meeting, Link in agendaverzoek

Contactpersoon: (10)(2e)

Deelnemers

Gemeente Amsterdam	(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
Gemeente Rotterdam	(10)(2e)		
Gemeente Utrecht	(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
Gemeente Den Haag	(10)(2e)		
Ministerie van VWS	(10)(2e)	(10)(2e)	(10)(2e)
Ministerie van JenV	(10)(2e)		
Ministerie van OCW	N.t.b.		
Ondersteuning	(10)(2e)		

Afwezig met kennisgeving: (10)(2e) (Den Haag)

In kaders zijn annotaties opgenomen in zwart (informatie) en rood (vragen)

1. Opening, mededelingen, actualiteiten
2. Conceptverslag directeurenoverleg G4, VWS, JenV, 6 maart 2020 (bijlage 1)

Geen opmerkingen

3. Corona en Jeugd (bijlagen 2 en 3)
 - Stand van zaken actualiteit en algemeen beeld vanuit de steden en ministeries voor wat betreft jeugdzorg en corona: waar is ieder mee bezig? wat loopt voorspoedig? Waar zitten zorgen?

Annotatie ontvangen van (10)(2e)

Meeste actuele onderwerpen vanuit VWS over jeugdzorg en corona:

1) Routekaart jeugdzorg (zie Annotatie bijlage 1. Routekaarten)

Hierbij is gekeken naar ambulante jeugdhulp, dagbesteding, behandeling/begeleiding, bezoek in instelling en bezoek jeugdige aan huis. Voor deze type jeugdhulp is in kaart gebracht:

- Welke beperking geldt of welke beperking we in de praktijk zien?
- Wie heeft welke acties ondernomen?
- Welke verruiming en wanneer?

Je kan desgewenst vragen:

- Hoe ervaart men dit vanuit de G4?
- Waar zitten de zorgen bij de G4?
- Wat loopt er voorspoedig?

2) Bewegingsvrijheid van jongeren:

Ons beeld is dat de focus van het COVID-beleid zich langzaam verschuift van IC naar ouderenzorg naar de maatschappij in het algemeen. Maar dat het perspectief van jongeren soms wordt ondergesneeuwd. De bestuurlijk-wetenschappelijke werkgroep sociale impact gaat hier ook op in.

- Wij zien dat het begrip van jongeren voor maatregelen afneemt, met name bij de knip 12-

en 12+. Ook is er verwarring over het samenscholingsverbod. Het Nederlands Jeugdinstituut geeft aan dat het 'grijze gebied' en de incongruentie moeilijk uit te leggen is aan de doelgroep (zie: <https://www.nu.nl/coronavirus/6050761/voorzitter-veiligheidsberaad-samenscholingsverbod-kent-grijs-gebied.html>). Daarnaast is er meer overlast door jongeren en zien we berichten dat jongeren ogenschijnlijk onterecht een boete ontvangen (i.p.v. een waarschuwing).

- Onlangs is de influenzecampagne jongeren gestart (Boef, Ali B, Famke Louise)
- Per 6 mei is de versoepeling voor sportverenigingen verbreed naar alle jeugdverenigingen (kunst, cultuur, scouting, etc.).
- Scouting, sport- en andere jeugdverenigingen willen weten wat de mogelijkheden zijn op deze zomer op kamp te gaan. Dit kan veel jongeren in een kwetsbare situatie raken (bv. kinderen die met Ooienvaarpas goedkoop op vakantie kunnen in NL). Wij zijn nu met het Nederlands Jeugdinstituut, Scouting NL en andere organisaties bezig om duidelijk te krijgen wat wel en wat niet mogelijk is.

Je kan desgewenst vragen:

- Hoe ervaart men dit vanuit de G4?
- Waar zitten de zorgen bij de G4?
- Hoe denkt de G4 over zomerkampen?
- Wat loopt er voorspoedig?

3) Ter informatie: onze worst-case scenario (zie Annotatie bijlage 2. Worst-case scenario)

- Financiële afspraken rondom corona en verder proces. Ook aandacht voor het berekenen van de meerkosten.

Annotatie ontvangen Igor Runderkamp

Afspraken 25 maart

Rijk en de VNG hebben op 25 maart afspraken gemaakt op grote lijnen over financiering Jeugdzorg en de Wmo:

- Continuïteit van financiering.
- Meerkosten: Meerkosten als gevolg van de coronacrisis worden vergoed.
- Effecten na afloop van coronacrisis: Voor de zomer maken Rijk en gemeenten afspraken over de compensatiemogelijkheden van de effecten die optreden na afloop van de crisis.

Continuïteit van financiering

Financiering van de omzet wordt doorgezet op niveau van voor de coronacrisis. Op deze manier worden aanbieders ervan verzekerd dat de kosten die zij maken vergoed blijven. Verantwoordelijkheid zal na afloop plaatsvinden op basis van de feitelijk gerealiseerde kosten die een aanbieder heeft gemaakt. Als gerealiseerde kosten aanzienlijk afwijken van de financiering van de omzet moet daarover worden afgerekend.

Meerkosten en effecten na corona (stand van zaken)

Binnen de werkgroep 'meerkosten' is er een notitie met afspraken tussen Rijk en gemeenten, waarbij er over de volgende discussiepunten een beslissing moet worden genomen:

- Verrekenen meerkosten met minderkosten.
- Vergoeding uitvoeringskosten gemeenten.
- Vergoeden indirecte meerkosten (toename huiselijk geweld & vrouwenopvang).

De werkgroep 'effecten na corona' is nog niet zo ver. Binnen Rijk onenigheid over de vraag of gemeenten moeten worden gecompenseerd voor effecten na corona.

Er wordt nu toegewerkt naar een integrale oplossing voor meerkosten en effecten na corona; achteraf worden kosten gemeenten over 2020 vergeleken met kosten over 2019. Rijk compenseert gemeenten voor deze kosten.

Voordelen voor gemeenten in voorgestelde integrale oplossing:

- Gemeenten worden ook gecompenseerd voor gemaakte kosten bij effecten na corona.
- Weinig administratieve lasten.

Nadeel voor gemeenten:

- Verdeelsleutel AU (voorgestelde wijze van uitkeren) houdt geen rekening met gemaakte coronakosten. Gemeenten lopen zodoende het risico om niet voldoende gecompenseerd te worden voor gemaakte coronakosten.

Het ministerie van Financiën heeft ambtelijk aangegeven dat voorgestelde oplossing (waarbij gemeenten ook worden gecompenseerd voor effecten na corona) niet zal worden ondersteund door minister van Financiën.

- Bestuurlijk-wetenschappelijke werkgroep sociale impact - Recent is de bestuurlijk-wetenschappelijke werkgroep sociale impact in het leven geroepen, bestaande uit (10)(2e) (vz), minister Grapperhaus (J&V), minister Koolmees (SZW), (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) en (10)(2e) (10)(2e). Vanuit deze werkgroep komt er een korte notitie over de sociale impact van de coronacrisis die aan het kabinet wordt aangeboden. Deze notitie zal worden nagezonden. We bespreken de notitie: wat betekent dit specifiek voor de jeugd? Herkennen we het beeld? Wat zijn op dit moment de grootste zorgen?

Amsterdam laten toelichten. Ter info: dit hebben wij o.a. ingebracht als agendapunt. Advies wordt dit weekend verwacht.

Uit weekmail (10)(2e):

(10)(2e) gaf een korte toelichting en kwam met drie aandachtspunten. 1. Ontferm je over de kwetsbare groepen (daar is de impact groot), 2 organiseren van de samenwerking en 3 het eigenaarschap. (10)(2e) pleit voor meer ruimte voor lokaal maatwerk. Uit reacties van gemeenten bleek (weer eens) dat er lokaal heel veel gebeurt. Er ontstaan prachtige coalities, men doet wat nodig is los van structuren. Als aandachtspunt kwam naar voren het "echt" betrekken van de jongeren bij doordenken scenario's en besluitvorming. Niet denken voor maar denken met... Een bekend punt. Aan het Rijk de vraag om na te denken over landelijke indicatoren om wat er nu gebeurt te volgen (eenduidig).

4. Perspectief voor de jeugd

Op 20 maart is een [brief](#) naar de Tweede Kamer gestuurd over perspectief voor de jeugd. De ministeries geven een update. Daarbij is specifiek aandacht voor het wetsvoorstel (zie achtergrond hieronder), de stand van zaken op het traject vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen en de plannen van aanpak GI's – accounthoudende regio's (zie ook agendapunt 5). De G4 reageren op de brief en de update. De G4 en ministeries bespreken hoe ze de komende periode met elkaar willen samenwerken op dit onderwerp.

Achtergrond:

In de kamerbrief staat de toezegging dat deze zomer een wetsvoorstel in consultatie gaat. De ministeries werken daar nog steeds naartoe. Er wordt gewerkt aan een concept wetsvoorstel voor regionale samenwerking, toegang tot jeugdhulp, basiseisen governance

en onafhankelijk toezicht. De ministeries proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de NvO die de VNG heeft opgesteld. Het wetsvoorstel gaat op een aantal punten verder dan de NvO, namelijk een verplichte regionale samenwerking volgens de Wgr voor bepaalde complexe zorgvormen en een kan-bepaling voor een gemeentelijk toegangsplan.

Tegelijkertijd willen de ministeries alvast in de praktijk aan de slag:

- In veel regio's werkt het al (grotendeels) zoals we het in de wet willen opschrijven. Daar kunnen we van leren.
- Pilots in regio's die zo willen gaan werken, bijvoorbeeld nu omdat ze met een nieuw inkooptraject starten, zodat we daarvan kunnen leren.
- Waar ondersteuning nodig is, komt meer ondersteuning beschikbaar. Via het via OZJ, via programma inkoop en aanbesteden sociaal domein en via het Ketenbureau.
- Om de uitwerking in wet- en regelgeving zo nodig bij te stellen. Het wetstraject duurt immers minimaal 2 jaar en is op hoofdlijnen, concretere invulling vindt plaats in lagere regelgeving.

Annotatie ontvangen van (10)(2e) en (10)(2e)

De contouren van de wetswijziging zijn in de brief Perspectief voor de Jeugd op 20 maart aan de Tweede Kamer gezonden. Vóór de zomer zullen we hierover met de Tweede Kamer spreken. Ondertussen werken wij verder aan de voorstellen voor wijziging van de Jeugdwet, die we deze zomer voor een internetconsultatie open willen stellen. Het wijzigingsvoorstel heeft betrekking op regionale samenwerking bij (zeer) complexe jeugdhulp, de toegang tot jeugdhulp, governance bij aanbieders en toezicht in het jeugdstelsel. De voorgenomen wetswijziging is één van de stappen die VWS en JenV zetten om het jeugdstelsel beter te laten werken en de samenwerking bij (zeer) complexe jeugdhulp te ondersteunen. We kunnen dit niet los zien van alle inzet die dagelijks gepleegd wordt om de jeugdhulp stap voor stap te verbeteren, de ontwikkeling van een Norm voor Opdrachtgeverschap van gemeenten, de vorming van (boven)regionale expertisecentra etc.

- Proces schetsen aan de hand van praatplaat (zie Annotatie bijlage 3. Praatplaat).
- Plan van aanpak doornemen nav Powerpoint (zie Annotatie bijlage 4. Jeugdwet aanpassen naar praktijk, nog niet om te verspreiden)

Vraag aan G4: Graag jullie reactie en hoe kunnen we jullie het beste betrekken?

5. Aanpak beschermingsketen (bijlage 4)

De G4 hebben bijgaande brief 'Een duurzame oplossing voor veilig thuis, binnen de brede aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling' in maart verstuurd aan de ministers De Jonge en Dekker. Ter bespreking: de vier hoofdpunten uit de brief.

Annotatie per punt ontvangen van (10)(2e) in afstemming met DMO

Punt 1: De brede aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) loopt in de G4 vast. De stijging van de instroom bij Veilig Thuis is veel groter dan de beschikbare middelen en personeel in de gehele keten kunnen opvangen. Het eind aan deze stijging is nog zeker niet in zicht.

Hier is sprake van een ketenprobleem. Tegelijkertijd klopt het dat de stijging bij VT veel groter is dan verwacht. Daarom hebben we begin dit jaar een onderzoek laten uitvoeren door Significant, in samenwerking met de VNG. Dit onderzoek is vorige maand ook aan de Kamer aangeboden.

Hieronder de belangrijkste conclusies:

- Verklaringen stijging meldingen en adviezen

Het onderzoek bevestigt dat er in het algemeen sprake is van een stijging van het aantal adviezen en meldingen bij Veilig Thuis. De totale stijging van het aantal meldingen en adviezen is hoger dan de eerder geraamde stijging van 5%: gemiddeld is in de periode 2017-2019 het aantal adviezen met 39% toegenomen, het aantal meldingen met 28%. Hierbij is er een grote variatie tussen de VT-regio's. De invoering van de verbeterde meldcode op 1 januari 2019 en de voorbereidingen daarvan, zien de onderzoekers als belangrijkste oorzaak van deze stijging in meldingen en adviezen. Andere verklaringen voor deze ontwikkeling zijn bijvoorbeeld de toegenomen bekendheid van VT, het verbeterde partnerschap met andere partijen in de keten, media-aandacht en campagnes.

- Gevolgen van de stijging

Uit de geconstateerde stijging van meldingen en adviezen bij Veilig Thuis blijkt dat huiselijk geweld en kindermishandeling nu eerder en beter in beeld komen en dat de verbeterde meldcode met bijbehorende afwegingskaders voor beroepsgroepen effect heeft. Dat is goed nieuws. Voor Veilig Thuis en de ketenpartners betekent deze stijging wel een toename van de werkdruk, mogelijk verlies van kwaliteit van werk, het er niet in slagen dat diensten binnen de wettelijke termijnen kunnen worden afgerond en partnerschap dat onder druk komt te staan. Door deze druk op de organisaties kunnen betrokkenen soms langer dan wenselijk is moeten wachten op hulp. Bij acuut gevaar of onveiligheid wordt altijd gehandeld. De gevolgen van de stijging verdienen verdere aandacht.

- Oplossingsrichtingen

Het onderzoeksrapport laat een aantal oplossingsrichtingen zien die zijn genoemd in groepsgesprekken die de onderzoekers voerden in de VT-regio's met gemeenten en VT-organisaties. Toekenning van extra middelen kan zorgen voor uitbreiding van formatie en verbeteren van naleving wettelijke termijnen en wachtlijsten bij samenwerkingspartners. Daarnaast zien de onderzoekers mogelijkheden in scherpere prioritering en selectie aan de voorkant, bij de wijkteams en in het optimaliseren van werkprocessen. Ook kan er volgens de onderzoekers bijvoorbeeld worden ingezet op preventie en kennisontwikkeling in de sociale teams.

Vervolgacties:

- Dit onderzoek biedt een basis voor gesprek tussen Veilig Thuis en gemeenten. VWS gaat samen met de VNG, het Landelijk Netwerk Veilig Thuis (LNV) en (JenV) vervolgacties op korte termijn en lange termijn inventariseren. Hierbij maken we onderscheid tussen oplossingen die ketenbreed moeten worden opgepakt, bijvoorbeeld in onderlinge samenwerking door de wijkteams, en gemeenten, en oplossingen die specifiek voor Veilig Thuis van toepassing zijn. Door het aanpakken van het ketenprobleem kan VT enkel goed ontlast worden. De vervolgacties worden voor de zomer bekendgemaakt.
- Tegelijkertijd gaan we door met een aantal reeds ingezette maatregelen, zoals de Meldcodetour die gericht is op de implementatie van de verbeterde meldcode en de leertafels waarmee we samenwerking tussen Veilig Thuis en de beroepsgroepen versterken.
- Ook bieden we ondersteuning aan gemeenten bij de implementatie van het kwaliteitskader Werken aan Veiligheid voor lokale (wijk)teams en ondersteunen we via het 'Meerjarenprogramma Veilig Thuis' de VT-organisaties ook dit jaar in de doorontwikkeling van hun werkwijze.
- Verder is bij voorjaarsnota bekend gemaakt dat er structureel middelen worden vrijgemaakt voor Veilig Thuis en de keten: 38,6 miljoen per jaar, vanaf 2020. Dit moet bijdragen aan verlichting bij Veilig Thuis. Hiernaast is er ook structureel € 14 miljoen voor beschikbaar het creëren van benodigde extra opvangplekken voor acute crisissituaties in de vrouwenopvang en voor het oplossen van door- en uitstroomproblematiek, € structureel 1,5 miljoen voor de kosten die voortkomen uit de stijging van het aantal slachtoffers dat contact legt met de CSG's en tot slot in de jaren 2020 en 2021 jaarlijks € 5 miljoen voor de uitvoering van de actieagenda Schadelijke praktijken.

Punt 2: Investeren in vroegsignalering en —interventie en de versterking van lokale teams voor

de aanpak van HGKM verschuift daardoor naar de achtergrond.

Wij zij het met de G4 eens dat lokaal niveau een grote rol heeft in het voorkomen van het geweld door vroeg te acteren op signalen en risicofactoren. Voor de twee scenario's die geschetst worden in de Kamerbrief Perspectief voor een effectievere bescherming van jeugd en gezin geldt dan ook dat benodigde functionaliteiten zo dicht mogelijk bij betrokken gezinnen worden belegd, tenzij dit voor de in de uitvoering benodigde schaal of voor het borgen van de procedurele en wettelijke waarborgen en benodigde checks and balances niet wenselijk of haalbaar is. Ondersteunend aan het zo lokaal mogelijk beleggen van bevoegdheden en taken is het ingezette traject om de vijf basisfuncties voor lokale teams te borgen en het implementeren van het 'Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale (wijk)teams en gemeenten' vanuit het programma Geweld hoort nergens thuis.

Vervolgacties:

- Om gemeenten te ondersteunen in het versterken van hun lokale (wijk)teams heeft het programma GHNT verschillende ondersteuningsmogelijkheden ingericht. Deze bestaan enerzijds uit het ondersteunen van gemeenten in het beoordelen welke stappen gezet moeten worden om hun lokale (wijk)teams te versterken. Hiertoe is een zelfscan ontwikkeld. Gemeenten kunnen de zelfscan gebruiken om een goed beeld te krijgen in hoeverre de inrichting van hun lokale (wijk)teams voldoende is voor een effectieve signalering en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van de resultaten van deze zelfscan kan een gemeente bepalen of en zo ja op welke onderdelen hun lokale (wijk)teams versterkt moeten worden. Regio's kunnen een beroep doen op de adviseurs uit het programmateam GHNT voor ondersteuning en begeleiding. Ook wordt samengewerkt met het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd, die de implementatie van de basisfuncties ondersteunt.
- Anderzijds is er sprake van inhoudelijke ondersteuning op de kwaliteitsstandaarden die zijn opgenomen in het kwaliteitskader. De inhoudelijke ondersteuning op de kwaliteitsstandaarden krijgt vorm door het samenstellen van een informatiebox voor gemeenten, waarin per kwaliteitsstandaard inzichtelijk wordt gemaakt wat er landelijk beschikbaar is, welke keuzes gemeenten kunnen maken en wat er nog aangevuld moet worden. Deze informatiebox komt medio 2020 beschikbaar voor gemeenten.
- Het versterken van de lokale (wijk)teams op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt een lange adem, ook vanuit de inzet van gemeenten. Het vraagt onder andere het ontwikkelen van visie, aanpassingen in de inkoop- of subsidievoorwaarden, het opleiden en trainen van professionals (en dit periodiek herhalen), het actualiseren van samenwerkingsafspraken en deze samenwerking ook in de praktijk vormgeven.

Punt 3: De stagnatie verergert omdat in de beschermingsketen taken dubbelop worden gedaan. De beschermingsketen is gebaat bij rust en ruimte voor experimenten waarin nieuwe vormen van samenwerking in de aanpak worden ontwikkeld en getest.

JenV heeft aangegeven e.a. wil toelichten over traject vereenvoudiging jeugdbeschermingsketen en de plannen van aanpak GI's – accounthoudende regio's. Eventueel hierop aanvullend kan worden gemeld:

- Op 6 plekken in het land wordt met pilots gewerkt aan het eenvoudiger en effectiever maken van de jeugdbescherming. Alle pilots worden ondersteund door het Rijk, onder andere door de inzet van juridisch advies. Het Athena-instituut van de VU Amsterdam onderzoekt de resultaten van de pilots.
- Na de zomer van 2020 willen we op basis van deze onderzoeksresultaten, alsmede op basis van de ervaringen vanuit de pilots zélf, de uitgangspunten voor een nieuwe jeugdbeschermingsketen gezamenlijk bepalen en deze gebruiken om tot de noodzakelijke vereenvoudigingen in het werkveld te komen.
- Ook is hierbij aandacht voor, zoals de G4 toe oproept, voor de andere functionaliteiten en doelgroep die bijv. VT bedient: bijv. expertfunctie voor specifieke groepen als schadelijke

praktijken, stalking, ouderenmishandeling, partnergeweld.

- Daarnaast worden werkzame bestanddelen en inzichten uit de pilots en projecten vanuit het programma GHNT meegenomen bij het ontwikkelen van een effectievere bescherming van bescherming van jeugd en gezin.

Punt 4: Experimenteren onder hoge druk werkt niet: Om de noodzakelijke rust te garanderen, zijn naast én omwille van de nodige experimenteerruimte extra investeringen vereist, waaronder nadrukkelijk ook financiële middelen op de korte termijn. Vooral om de doorlooptijden bij Veilig Thuis te verbeteren, en ook om de wachttijden in de beschermingsketen en inzet en expertise bij de lokale teams aan te pakken.

Zie ook onder punt 1, bij voorjaarsnota is bekend gemaakt dat er structureel middelen worden vrijgemaakt voor Veilig Thuis en de keten: 38,6 miljoen per jaar, vanaf 2020. Dit moet bijdragen aan verlichting bij Veilig Thuis. Aan gemeenten wordt de vrijheid geboden om dit zo goed mogelijk te besteden. Daarbij zouden inzetten op doorlooptijden en wachttijden, plus investeren in lokale teams hele goede stappen zijn. Hiernaast zijn er dus ook middelen voor de vrouwenopvang, schadelijke praktijken en centra seksueel geweld.

G4 akkoord brief af te doen?

6. Rondvraag en sluiting

Eventueel mocht het ter sprake komen

Woonplaatsbeginsel

Rotterdam heeft contact gezocht met andere G4-gemeenten om gezamenlijk VWS te verzoeken om de invoering van het woonplaatsbeginsel uit te stellen. Amsterdam en Den Haag zijn ook voor uitstel, Utrecht is echter tegen uitstel. Naar wij begrepen van VNG heeft dit geleid tot ruis tussen Rotterdam en Utrecht.